



Philip-Lorca diCorcia, Napels, 1995, origineel in kleur

de aanwezigheid van een auteur. Het hoeft dan ook niet te verwonderen dat di Corcia vaak opereert als een regisseur die het beeld op een absolute wijze aan zich wenst te onderwerpen. Alles wordt tot in de kleinste details overdacht en geregeld.

Enscenering is een noodzakelijke maar gevaarlijke stap in de fictionalisering van de werkelijkheid. Een fotograaf die ensceneert, loopt altijd het risico de kijker emotioneel van zich te vervreemden: door hem het beeld als een op te lossen rebus voor te stellen wordt deze laatste immers vooral intellectueel aangesproken. Precies om dat te vermijden, volgt diCorcia een andere weg. Hij gebruikt enscenering als een formele strategie om objecten en personen van een zekere zwaarte te voorzien, om mens en ding te transformeren tot een ondoorgroen-delijke aanwezigheid. Buiten deze wonderlijke metamorfose gebeurt er in de foto's van diCorcia eigenlijk niets. De uiterst simpele en normale handelingen die de fotograaf zijn personages laat stellen (een oude vrouw drukt op de knop van een lift, een wat cor-

pulente man schildert zijn plafond, een man kijkt zwiingend naar een vogel in een kooi) lijken nooit in een krachtddadige actie uit te monden. Door de handelingen van zijn modellen abrupt te onderbreken en hen in een staat van weifelende introspectie te brengen, berooft diCorcia de handeling van elke zin of conclusie.

Ergens halverwege lijken ze oorsprong en doel van hun handelen vergeten te zijn: zonder duidelijke motivatie rest de kijker enkel de ondoorzichtigheid van een doel-loze handeling. De vergetelheid waarvan hier sprake is, is echter niet het resultaat van een ingesleten gewoonte (zoals iemand die steeds dezelfde handeling moet herhalen en dat na verloop van tijd automatisch kan doen). In deze beelden loopt niets gesmeerd: de handeling stokt, blijft haperen, stuit in de loop van haar ontwikkeling op een obstakel dat de koers ervan radicaal wijzigt. De energie die de handeling genereert ontaardt zich niet in een finaal gebaar, maar blijft zich in de geportretteerde opstapelen tot een bijna onhoudbaar niveau. De

zorgvuldig opgebouwde scène weigert zich uit te kristalliseren in een duidelijk leesbaar tafereel; wat rest is een woordenloze beklemming. De personages van diCorcia bevinden zich in een soort van existentiële tussenruimte: beroofd van elke substantie lijken ze zich even buiten de 'normale', rationele en zinstichtende verhouding tussen mens en wereld te bevinden. Deze radicale verandering van statuut 'van controlerend subject naar opaak object' kan ook gelezen worden als de ervaring van een extatisch zelfverlies. Theatraliteit verschijnt hier als de creatie van een fictionele ruimte waarin een onmogelijke (want confuse) verhouding tussen zelf en wereld althans voor even (de duur van een luchtspiegeling) zichtbaar kan gemaakt worden. Of, zoals Bart Verschaffel het in zijn artikel *Over theatraliteit* verwoordt: 'Het theatrale is geen leugen en geen utopie, maar een gespeeld-verhevigde werkelijkheid, die de dingen en de levens waar of wezenlijk maakt, zonder ze een doel te geven of ze te verbeteren.'